

N/Aäringsliv och samhällsbyggnad
Peter Adolfsson
Tfn:
E-post: peter.adolfsson@regionjh.se

2021-04-13

RUN/745/2020

PM Regional prioritering för statligt investeringsstöd för bredbandsutbyggnad år 2021

Bakgrund

Regeringen har avsatt totalt 2,85 miljarder i ett statligt investeringsstöd till bredbandsutbyggnad för åren 2020–2025, varav 1,6 miljarder kommer utlysas år 2021. Post- och telestyrelsen (PTS) har av regeringen fått i uppdrag att administrera detta stöd enligt förordningen (2020:266) om statligt stöd för utbyggnad av bredbandsinfrastruktur.

PTS föreslår tre utlysningsområden; Norrland, Svealand och Götaland. Fördelningen mellan de tre landområdena kommer att ske proportionerligt efter stödbehov, vilket uppskattas till att en tredjedel av tillgängligt stödbelopp hamnar i Norrland.

Inom ramen för förordningen ges regionerna möjlighet att vara delaktiga i två delar av stödet:

- Kvalitetssäkring av PTS:s byggnadsförteckning. Ett arbete som genomfördes under perioden 1 – 23 februari 2021.
- Fastställande av regionala prioriteringar. Ett arbete som ska vara inlämnat till PTS senast den 7 maj 2021.

PTS är förvaltande myndighet för stödet och svarar för huvuddelen av handläggningen. Det arbete som regionerna erbjuds göra förutom att kvalitetssäkra underlagen är att göra en regional prioritering. Genom att göra regionala prioriteringar bidrar regionerna med sin lokalkännedom och har möjlighet att styra stödet i linje med andra regionala värden. Det innebär att Region Jämtland Härjedalen kan beakta intressen med särskild betydelse för regionens utveckling och ge prioritet till platser eller områden där det är särskilt viktigt att en utbyggnad av snabbt bredband kommer till stånd.

De medel som annonserats är ett välkommet tillskott som kan ge bredbandsutbyggnaden en skjuts framåt, inte minst i de glesare delarna av Jämtlands län. Det statliga investeringsstödet för bredbandsutbyggnad går i linje med Region Jämtland Härjedalens bredbandsstrategi att främja utbyggnad i mer utmanande områden. Genom en geografisk spridning av de regionala prioriteringarna, se nedan, bidrar det till förutsättningar för bredbandsutbyggnad i hela länet.

De utbyggnadsprojekt som senare inkluderar regionalt prioriterade byggnader får en konkurrensfördel när PTS rangordnar och granskar vilka projekt som ska tilldelas stöd. På så sätt får prioriteringarna genomslag på vilken utbyggnad som PTS finansierar med stödmedel. Prioriteringarna sker utifrån generella kriterier som PTS fastslagit, se nedan.

Kriterier att tillämpa vid regional prioritering

PTS modell för bredbandsstöd ska göra det möjligt att nå ut till platser med stora behov av bredbandsinfrastruktur. Därför har regionerna möjlighet att peka ut vilka specifika byggnader som de anser är mest prioriterade för stödet.

För att prioriterade byggnader måste minst ett av följande kriterier användas som motiv till regionernas val av byggnader:

- Främjande av anslutningar till hushåll; det vill säga stadigvarande bostäder där minst en person är folkbokförd
- Främjande av företagande och näringsliv samt andra verksamheter
- Främjande av anslutningar till samhällsviktiga funktioner, som till exempel skolor, vård- och omsorgsboenden, och allmänna kommunikationer
- Samordning med andra insatser som till exempel andra regionala initiativ och stödinsatser
- Beaktande av känd efterfrågan från slutanvändare
- Beaktande av områdesspecifika förutsättningar som innebär sämre förutsättningar för bredbandsutbyggnad
- Beaktande av långa avstånd till närmaste nod i befintligt nät
- Områden som har utmaningar med postservice, mobiltäckning, eller sämre tillgång till ombud för grundläggande betaltjänster

Den regionala prioriteringen lämnas in till PTS på byggnadsnivå. Regionerna ska även inkomma med ett underlag som motiverar den regionala prioriteringen. Anledningen till att PTS behöver en motivering av regionens prioritering är att:

- PTS ansvarar inför EU-kommissionen för att stödet hanteras enligt gällande regelverk.
- Det bidrar till att skapa transparens i stödprocessen, något som är av betydelse för konkurrensutsättningen av stödet.

Prioriteringen ska motiveras utifrån de åtta kriterierna som PTS har sammanställt och som är förenliga med gruppundantagsförordningen (GBER).

Stödet och den regionala prioriteringen ska främja det nationella bredbandsmålet såväl som det regionala bredbandsmålet i bredbandsstrategin, vilka är densamma, att 98 procent av hushåll och arbetsställen ska ha tillgång till bredband med hastigheten 1 Gbit/s senast 2025. I processen att arbeta fram ett förslag till regional prioritering har dialoger förts, och förs, med länets kommuner, Länsstyrelsen och nätbyggare. Information om ärendet har getts till den regionala ledningen vid olika tillfällen sedan september 2020.

Under perioden januari till april har det framkommit information, synpunkter och önskemål som leder till att den regionala prioriteringen bör ta sin utgångspunkt i sex av de åtta kriterier som är möjliga att välja mellan. Dessa kriterier kan dock komma att ändras under regionens arbete med att prioritera stödberättigade byggnader, se nedan. Det viktiga är dock att prioriteringarna kan härledas till något av dessa kriterier.

Region Jämtland Härjedalens föreslagna kriterier för prioriteringen är:

Främjande av anslutningar till hushåll; det vill säga stadigvarande bostäder där minst en person är folkbokförd

Samtliga kommuner som Region Jämtland Härjedalen har haft dialog med har inkommit med synpunkter om att det är viktigt att främja anslutningar till fastboende. Flertalet

kommuner har bredbandsmål och beslut på att de ska verka för att samtliga hushåll ska ha möjlighet till en bra digital uppkoppling. Att det finns en stabil och pålitlig bredbandsuppkoppling kan i många fall vara ett incitament för en invånare att bosätta sig i kommunen eller i länet.

Främjande av företagande och näringsliv samt andra verksamheter

I samverkansprocessen för de regionala prioriteringarna har det framkommit att flertalet kommuner har en stor andel småföretagare på landsbygden. Många av dem är i stort behov av en stabil bredbandsuppkoppling för att kunna bedriva och utveckla sin verksamhet. Valet av det här kriteriet är viktigt för kommunerna, då några upplever att det finns en risk att företag lämnar kommunen på grund av avsaknaden av en stabil bredbandsuppkoppling.

Beaktande av känd efterfrågan från slutanvändare

En övervägande andel av kommunerna har uttryckt att det finns känd efterfrågan från slutanvändare i ett flertal områden runt om i länet. I många fall är det invånare som hör av sig direkt till kommunerna eller Region Jämtland Härjedalen och förmedlar behovet av en bredbandsuppkoppling. Något som tyder på att det finns engagemang för att få till en utbyggnad i det aktuella området. Det finns även flertalet områden i kommuner där nätbyggare är intresserade av att bygga bredband, men där kostnaden är för stor. Något som också indikerar en efterfrågan från slutanvändaren.

Beaktande av långa avstånd till närmaste nod i befintligt nät

Flera områden i länet har hushåll där avstånden mellan husen är stort. Det medför många gånger långa avstånd till närmaste anslutningsnod i befintligt nät, vilket i sin tur leder till en mer kostsam bredbandsutbyggnad. Region Jämtland Härjedalen har i dialog med nätbyggare förstått att en av de större utmaningarna på landsbygden är att bygga stamsträckor. Det är därmed viktigt att välja det här kriteriet för att underlätta utbyggnaden på landsbygd i Jämtlands län.

Beaktande av områdesspecifika förutsättningar som innebär sämre förutsättningar för bredbandsutbyggnad

Ett flertal kommuner har identifierat områden som är geografiskt utmanande för en bredbandsutbyggnad, vilket gör den extra kostsam. Det kan vara olika typer av markförhållanden som gör det svårt för nätbyggare att bygga kommersiellt. Valet av det här kriteriet är viktigt för att kunna stötta och ge förutsättningar till utbyggnad i mer utmanande områden.

Områden som har utmaningar med postservice, mobiltäckning, eller har sämre tillgång till ombud för grundläggande betaltjänster

Det finns i länet områden där mobiltäckningen är undermålig. För att kunna bo och verka i de här områdena är det viktigt att en bredbandsutbyggnad kommer till stånd. Av den anledningen är det här kriteriet av vikt att inkludera i den regionala prioriteringen.

Region Jämtland Härjedalen väljer att inte ta med kriteriet ***Främjande av anslutningar till samhällskritiska funktioner, som till exempel skolor, vård- och omsorgsboenden, och allmänna kommunikationer***, då det i dialogerna med kommunerna framkommit att samtliga kommuner är färdiga med bredbandsutbyggnaden till byggnader som innehåller samhällskritiska funktioner. Vidare väljer Region Jämtland Härjedalen att inte ta med kriteriet ***Samordning med andra insatser som till exempel andra regionala initiativ och stödinsatser***, då det inte har varit aktuellt för länets kommuner.

Prioritering av byggnader

Varje region har möjlighet att prioritera maximalt 30 procent av de byggnader som är hushåll och arbetsställen (d.v.s. byggnader som inte är fritidshus) som ingår i den slutliga byggnadsförteckningen.

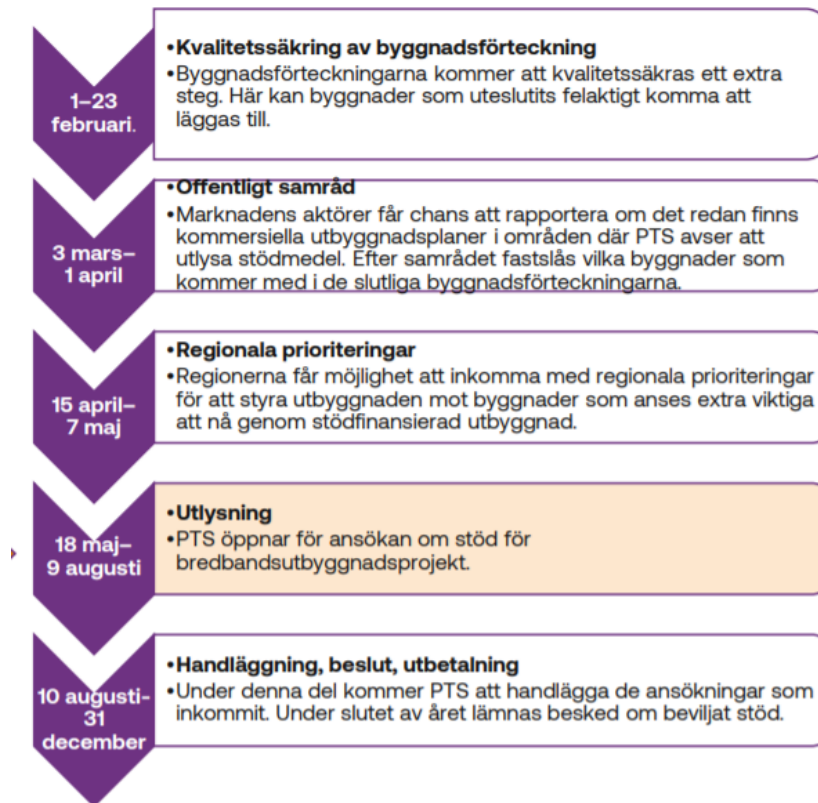
En prioriterad byggnad ger 2 procents avdrag på det sökta stödbeloppet per byggnad, vid konkurrensutsättningen. Det finns dock ett maxtak för hur stor konkurrensfördel ett stödprojekt kan få genom att inkludera prioriterade byggnader. Maxtaket är 50 procent. Eftersom varje prioriterad byggnad ger 2 procents avdrag kan ett projekt maximalt utnyttja 25 prioriterade byggnader. För regionerna innebär detta att det är önskvärt att geografiskt sprida sina prioriterade byggnader. På så sätt minskas risken för att för många prioriterade byggnader hamnar i ett eller ett fåtal projekt och därmed inte nyttjas.

Region Jämtland Härjedalen bör ta fram en prioritering av stödberättigade byggnader och denna prioritering tas fram genom att varje kommun får prioritera max 30 procent av de stödberättigade byggnader som finns inom respektive kommun. Varje kommun får gärna rådgöra detta arbete med bredbandsaktörer inom respektive kommun. Region Jämtland Härjedalen sammanställer därefter dessa prioriteringar och skickar in detta till PTS senast 7 maj.

I fall kommunernas sammanställningar totalt sett för länet inte ger ett resultat där 30 procent av länets byggnader är prioriterade kan Region Jämtland Härjedalen lägga till byggnader/områden för att på så sätt nå en nivå på 30 procent prioriterade byggnader för hela länet.

Detta arbete ska då göras av den regionala bredbandskoordinatören i samråd med enhetschef Näringsliv och samhällsbyggnad och regionala utvecklingsnämndens presidium.

Tidplan för hela bredbandsstödsprocessen 2021

Figur från PTS som visar tidplanen för stödprocessen.